

Öğretmenlerin Mesleki Tatmin Düzeylerini Belirleme Ölçeği (ÖMTÖ) Geliştirme Çalışması*

Developing A Scale For Determining Teachers' Levels of Professional Satisfaction (TPSS)

İbrahim Halil YURDAKAL¹, Mehmet Emin AKTAŞ²

¹Pamukkale Üniversitesi, Temel Eğitim bölümü, Sınıf Eğitimi anabilim dalı. e-posta: iyurdakal@pau.edu.tr.

²MEB, Denizli Honaz Halk Eğitim merkezi e-posta: mehmeteminakts@gmail.com

Makale Türü/Article Types: Araştırma Makalesi/ Research Article
Makalenin Geliş Tarihi: 16.03.2023 **Yayına Kabul Tarihi:** 26.10.2023

ÖZ

Bu çalışmada öğretmenlerin mesleki tatmin düzeylerini tespit etmek amacıyla güvenilir ve geçerli bir ölçme aracı geliştirmek hedeflenmiştir. Bu kapsamda alan yazın incelenerek maddeler oluşturulmuş ve uzman görüşleri alınarak taslak ölçme aracı oluşturulmuştur. Taslak ölçme aracı 525 öğretmene çevrimiçi form ile uygulanarak veriler toplanmıştır. Toplanan veriler 300-225 şeklinde ikiye bölünerek açımlayıcı faktör analizi ve doğrulayıcı faktör analizi farklı örneklem baz alınarak yapılmıştır. Veri setinde eksik veriler tamamlanmış, örneklem yeterliliği tespiti için KMO analizi yapılmış ve mahalalanobis analizi ile ranji artıran formlar veri setinden çıkarılmıştır. Ölçme aracının güvenilirliği kapsamında Spearman-Brown ve Guttman Split-Half, Anova Tukey's Nonadditivity, Hotelling's T-Squared ve Intraclass Correlation Coefficient analizleri yapılmıştır. AFA (Açımlayıcı Faktör Analizi) ve güvenilirlik analizleri sonrası DFA (Doğrulayıcı Faktör Analizi) yapılmış olup model doğrulanmış olup uyum indekslerinin yeterli düzeyde olduğu görülmüştür. Analizler sonucunda ölçeğin KMO değeri 0.91; Cronbach's Alpha değeri 0,87; Spearman-Brown korelasyon değeri 0.85; Guttman Split-Half değeri 0,84; Anova Tukey's Nonadditivity ,000, Hotelling's T-Squared ,000 ve Intraclass Correlation Coefficient değeri ,000 bulunmuştur. İlk boyut ölçeğin varyansının %36.16'sını, ikinci boyut %13.37'sini, son alt boyutun ise %5.00'ini açıkladığı görülmektedir. Birinci boyutta yer alan maddelerin faktör madde yük değerleri 0.92 ile 0.50 arasında; ikinci boyutta yer alan maddelerin faktör yük değerleri ise 0.82 ile 0.37 arasında, üçüncü boyutta yer alan maddelerin yük değerleri ise 0.57 ile 0.44 arasında değişmektedir. Üç faktörün toplam açıkladığı varyans değeri ise %54.53'tür.

* **Alıntılama:** Yurdakal İ. H. ve Aktaş, M. E. (2024). Öğretmenlerin mesleki tatmin düzeylerini belirleme ölçeği (ÖMTÖ) geliştirme çalışması. *Gazi Üniversitesi Gazi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 44(1), 567-599.

Doğrulayıcı faktör analizi sonrası IFI değeri 0.91; NFI 0.84; CFI 0.91; REMSEA 0.06 ve X2/sd değeri 2.01 olarak belirlenmiştir. Ölçek son hali ile üç boyut ve 32 maddeden oluşmaktadır. İçerdiği maddelerin niteliği göz önüne alınarak birinci alt boyuta "kişisel özellikler"; ikinci alt boyuta "mesleki özellikler", üçüncü alt boyuta ise "yönetimsel özellikler" adlandırılması yapılmıştır.

Anahtar Sözcükler: Öğretmen, Mesleki tatmin, Geçerlik, Güvenirlik, Açıklayıcı faktör analizi, Doğrulayıcı faktör analizi

ABSTRACT

In this study, it was aimed to develop a reliable and valid measurement tool in order to determine the professional satisfaction levels of teachers. In this context, items were created by examining the literature and a draft measurement tool was created by taking expert opinions. Data were collected by applying the draft measurement tool to 525 teachers with an online form. The collected data were divided into two as 300-225 and EFA and CFA analyzes were made based on different samples. Missing data in the data set were completed, KMO analysis was performed to determine sample adequacy, and forms that increased the range were removed from the data set with mahalanobis analysis. Spearman-Brown and Guttman Split-Half, Anova Tukey's Nonadditivity, Hotelling's T-Squared and Intraclass Correlation Coefficient analyzes were used to determine reliability. After the EFA and reliability analysis, CFA was performed, the model was validated, and the fit indices were found to be sufficient. As a result of the analysis, the KMO value of the scale was 0.91; Cronbach's Alpha value is 0.87; Spearman-Brown correlation value of 0.85; Guttman Split-Half value 0.84; Anova Tukey's Nonadditivity .000, Hotelling's T-Squared .000 and Intraclass Correlation Coefficient value .000. It is seen that the first dimension explains 36.16% of the variance of the scale, the second dimension 13.37%, and the last sub-dimension 5.00%. The factor-item load values of the items in the first dimension are between 0.92 and 0.50; The factor loading values of the items in the second dimension vary between 0.82 and 0.37, and the load values of the items in the third dimension vary between 0.57 and 0.44. The total variance explained by the three factors is 54.53%. The IFI value after confirmatory factor analysis was 0.91; NFI 0.84; CFI 0.91; REMSEA was determined as 0.06 and X2/sd value was determined as 2.01. The final version of the scale consists of three dimensions and 32 items. Considering the nature of the items it contains, the first sub-dimension is "personal characteristics"; The second sub-dimension was named "professional characteristics" and the third sub-dimension was named "managerial characteristics".

Keywords: Teacher, Professional satisfaction, Validity, Reliability, Exploratory factor analysis, Confirmatory factor analysis

GİRİŞ

Eğitim-öğretim süreci bütün ülkelerin üzerinde durduğu önemli bir konudur. Çünkü eğitim-öğretimin kalitesi ülkelerin geleceğini belirler. Bu kapsamda ülkeler uzun vadeli

planlamalar yaparak geleceklerini tasarlamaya çalışırlar. Ülkemizde bu amaçla 1963 yılından bu yana beşer yıllık dilimleri kapsayan hedeflerin belirlendiği kalkınma planları yapılmaktadır. Son yapılan 2019-2023 kalkınma planında eğitim başlığı; nitelikli insan güçlü toplum başlığı altında değerlendirilmektedir. 2019 yılında yürürlüğe giren son kalkınma planına göre eğitimin amacı “Tüm bireylerin kapsayıcı ve nitelikli bir eğitime ve hayat boyu öğrenme imkânlarına erişimi sağlanarak düşünme, algılama ve problem çözme yeteneği gelişmiş, özgüven ve sorumluluk duygusu ile girişimcilik ve yenilikçilik özelliklerine sahip, demokratik değerleri ve milli kültürü özümsemiş, paylaşma ve iletişime açık, sanat ve estetik duyguları güçlü, teknoloji kullanımına yatkın, üretken ve mutlu birey yetiştirmek” şeklinde belirtilmektedir (SBB, 2019, s.126).

Ayrıca 2023 Eğitim Vizyonunun (MEB, 2018) öğretmenlerle ilgili düzenlemeler kısmında da bu noktalara vurgu yapılmıştır. Eğitim sisteminde, eğitim politikaları başta olmak üzere müfredat, materyal, teknoloji gibi alanlarda yapılan her türlü reform ve iyileştirme çabalarının başarısı, uygulamada büyük ölçüde öğretmenlerin ve okul yöneticilerinin mesleki yeterliliklerine, algılarına ve adanmışlıklarına bağlıdır. Bu çerçevede odağında çocuğun refahı olan kapsayıcı ve nitelikli bir eğitim hizmetinin sağlanmasında, öğretmen ve okul yöneticilerinin mesleki becerilerinin geliştirilmesi öncelikli bir önem taşımaktadır. Bu açıdan bakıldığında öğretmenlere hem kalkınma planlarında hem de eğitim vizyonunda yer verilmesi öğretmenlerin ne kadar önemsendiğinin göstergesidir.

Öğrencilerin hem ulusal hem de uluslararası düzeyde; kişisel, sosyal, akademik ve iş hayatlarında ihtiyaç duyacakları beceri yelpazeleri olan yetkinlikler Türkiye Yeterlilikler Çerçevesinde (TYÇ) belirlenmiştir (TYÇ, 2015). Eğitim sistemimiz bu yetkinliklerle bütünleşmiş bilgi, beceri ve davranışlara sahip karakterde bireyler yetiştirmeyi amaçlar. TYÇ sekiz anahtar yetkinlik belirlemektedir. Bunlar anadilde iletişim, yabancı dillerde iletişim, matematiksel yetkinlik ve bilim/teknolojide temel yetkinlikler, dijital yetkinlik, öğrenmeyi öğrenme, sosyal ve vatandaşlıkla ilgili yetkinlikler, inisiyatif alma ve girişimcilik, kültürel farkındalık ve ifade başlıklarından

oluşmaktadır (MEB, 2018). Eğitim politikalarının temelini oluşturan bu yetkinliklere sahip bireylerin yetişmesinde kritik önemi olan eğitim-öğretim faaliyetlerinin başarıya ulaşmasında etkili olan 4 temel olgu vardır. Bunlar: öğretim programı, öğretmen, öğrenci ve yönetimdir. Millî Eğitim Bakanlığı tarafından hazırlanan öğretim programları öğrencilere eleştirel düşünme, yaratıcı düşünme, iletişim, araştırma-sorgulama, problem çözme, bilgi teknolojilerini kullanma, girişimcilik ve Türkçeyi doğru, etkili ve güzel kullanma becerilerini geliştirmeyi amaçlamaktadır (MEB, 2005). Devlet tarafından belirlenen kalkınma planları ve eğitim politikalarının sahadaki uygulayıcısı rolündeki öğretmenlere bu amaçları gerçekleştirmek için büyük sorumluluk düşmektedir.

Öğretmenlerin mesleki performanslarını etkileyen değişkenler bulunmaktadır. Örneğin; öğretim programlarının hedef kitlesini oluşturan öğrenciler, okuldaki eğitim-öğretim faaliyetlerini düzenleyen okul yönetiminin tutumları, okul yönetimi tarafından kendilerine sağlanan iyi bir eğitim-öğretim ortamı öğretmenlerin performanslarını etkiler. Bununla beraber, ilgili literatür incelendiğinde öğretmenlerin performansını etkileyen en temel faktörler arasında iş doyumu, mesleki doyum olarak da adlandırılan “mesleki tatmin” olduğu görülmektedir. Luthans (1992, s. 114), iş doyumunu “iş görenlerin önemli olarak gördükleri şeyleri işlerinden ne kadar elde ettiklerine ilişkin algılarının bir sonucu” olarak tanımlamaktadır. Öğretmenlerin mesleki doyumları yükseldikçe profesyonellik ve yetkinlikleri de beraberinde yükselmekte, iş stresleri azalmaktadır (Pearson ve Moomar, 2005). Öğretmelerin yaşadığı mesleki doyum veya doyumsuzluk, görev yaptıkları okulun işleyiş ve düzenini etkilemektedir. Bu doğrultuda öğretmenlerin mesleki doyumlarını artırmak amacı ile yapılan her uygulama öğretmenlerin mesleki doyumları yanında, eğitimin iyileştirilmesine de katkı sağlayacaktır (Şahin, 2013).

Alan yazına bakıldığında öğretmenlerin mesleki tatminlerini etkileyen faktörlerin araştırıldığı çalışmalar olduğu görülmektedir. Baloğlu, Karadağ, Çalışkan ve Korkmaz’a (2006) göre öğretmenlik mesleğinin salt saygınlığını artırmaya yönelik çalışmalar, öğretmenlerin iş doyumlarının artmasını sağlayacak çalışmalarla desteklenmediği

sürece yarar değil, aksine zarar getirecektir. Bu nedenle, öğretmenlik mesleğinin saygınlığını artırmaya yönelik çalışmaların öğretmenlerin iş doyumunu artırıcı etkenlerle (ücret, güvenlik, sosyal haklar...) desteklenip, paralel olarak yürütülmesi gerekmektedir. Jackson, Schwab ve Schuler (1986) yaptıkları çalışmada öğretmenlerin mesleki doyumunu etkileyen faktörleri, alınan maaş, çalışma koşulları, çalışma saatleri, yöneticilerin tutumları ve davranışları ve çalışanın kişisel özellikleri olarak belirlemiştir. Koruklu, Fezyioğlu, Kiremit ve Kaldırım (2013) yaptıkları araştırma sonucunda, öğretmenlerin iş doyumunu düzeylerinin; yaş, çalıştıkları okul türü ile okulun fiziksel şartlarına, okuldaki meslektaşlarla ilişkilerine, yenilenen ortaöğretim ders programına, üniversiteye geçiş sınav sistemine, hizmet içi eğitimlere katılma düzeylerine ilişkin görüşlerine göre anlamlı farklılık gösterdiği sonucuna ulaşılmıştır. Filiz (2014) ise yaptığı araştırma neticesinde öğretmenlerin yaş, medeni durum, öğrenim durumu, hizmet süresi, unvan ve cinsiyetine göre iş doyum seviyeleri ve tükenmişlik düzeyleri arasında anlamlı bir fark bulmuştur. Azimi ve Durdağı (2019) yaptıkları çalışmada öğretmenlerin iş doyumunu düzeylerini “kısmen iyi doyumlu” olarak bulmuştur. Ayrıca, öğretmenlerin cinsiyet, yaş, medeni durum ve hizmet yılı değişkenlerine göre iş doyum puan ortalamaları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık olmadığı, çalıştıkları okul ve eğitim durumu değişkenlerine göre anlamlı bir farklılık olduğu görülmüştür.

Bu kapsamda öğretmenlerin mesleki tatmin düzeyleri nitelikli bir eğitim-öğretim faaliyeti için elzemdir. Öğretmenlerin mesleki doyum düzeylerini belirleyen ve mesleki tükenmişlik düzeylerini engelleyen faktörlerin dikkate alınarak, atılması gereken adımların belirlenmesi öğretmen performansını artırmada gereklidir (Akman, 2019). Bu bilgiler ışığında, öğretmenlerin mesleki tatmin durumlarını ortaya koymak eğitim-öğretim faaliyetleri konularındaki karar kılıcılara öneriler sunabilmek açısından önemlidir. Alanyazın incelendiğinde başarılı bir eğitim-öğretim sürecinin en önemli aktörü olan öğretmenlerin mesleki tatminini belirlemeye yönelik birçok ölçme aracı yer almaktadır (Hackman ve Oldman, 1975; Maslach ve Jackson, 1981; Şahin, 1999). Söz konusu ölçekler yetişkinlere dönük olup farklı iş kollarında görev alan personelleri kapsamaktadır. Akkemiş (2010) araştırmasında Minnesota iş tatmini ölçeğini

kullanmıştır. Mürüvvet Abacıoğlu (2005) araştırmasında kısa adı ROCI II olan envanter ve okul kültürüne ilişkin verileri toplamak için de School Culture Survey adlı anket formu kullanılmıştır. Benzer şekilde geliştirilen iş ve meslek doyumu/tatmini ölçekleri alan yazında yer almaktadır (Kuzgun, Aydemir ve Hamamcı, 1999; Hülya Gündüz, 2008; Çiçek, 2013; Kavutçu, 2016).

Dünya'ya etkisine alan COVID-19 pandemisi ülkeleri birçok alanda etkisi altına almıştır. Bunların başında da eğitim gelmektedir. Pandeminin etkisi altında kalan bütün ülkelerde olduğu gibi ülkemizde de eğitimler Acil uzaktan eğitim yoluyla verilmeye başlanmıştır. Öğretmenlerin bu süreçten etkilenen en önemli paydaşlardan biri olarak uzaktan eğitim sürecinde internet bağlantısı, öğrencilerle iletişim kurma, öğrencilerin derslere katılım oranının düşük olması ve okul yönetiminin baskısına maruz kalma gibi problemlere sahip oldukları tespit edilmiştir. Bunun yanında uzaktan eğitim sürecinde derste kullandıkları öğretim yöntem ve tekniklerin yanında, kullandıkları materyallerinin değiştiği, uzaktan eğitim ile öğretim programını ve laboratuvar/ atölye etkinliklerini tamamlayamama gibi kaygılara da sahip oldukları görülmüştür. Bu bağlamda öğretmen profili değişmiş olup sonucunda da iş doyum düzeyleri etkilenmiş ve bu yönde güncel bir ölçme aracına ihtiyaç duyulmuştur. Alan yazında öğretmenlerin mesleğe ya da işe dönük doyum düzeylerini tespit etmek amacıyla geliştirilen ölçme araçları bulunmaktadır. Ancak yapılan alan yazın taramasında güncel bir ölçme aracına rastlanmamıştır. 1999 ve 2016 yılları arasında geliştirilen ölçeklere alan yazından ulaşılmış olup ölçeğin geliştirilme gereksinimi de buradan ortaya çıkmıştır. Özellikle bilgi çağında bilginin ikiye katlanma hızı artmış ve bilginin katlanma süresi kısalmıştır. Bu durum mesleklerin özelliklerini de etkilemektedir. Son zamanlarda pandemi gibi durumlar, metaverse ya da dijital dönüşüm gibi olgular sıklıkla gündeme gelmiştir ve gelmeye devam etmektedir. Bu durum da öğretmenlik mesleğini doğrudan etkilemektedir. Özellikle 2019 yılında ortaya çıkan Covid-19 pandemisi ile dijital dönüşümdeki hız sonucu öğretmenlik mesleğinin temel değişkenleri etkilenmiştir. Uzaktan eğitim, hibrit eğitim, metaverse, artırılmış gerçeklik ve sanal gerçeklik gibi kavramlar öğretmenlik mesleğine etki etmeye başlamıştır. Sonuç olarak öğretmenlerin

meslek tatminleri bu dönüşümden etkilenmiştir. 2016 yılı sonrası öğretmenlik meslek doyumuna ilişkin bir ölçme aracı bulunamamış olması nedeniyle güncel bir ölçme aracına ihtiyaç olduğu düşünülmektedir. Bu kapsamda 2023 yılı baz alınarak öğretmenlik meslek tatmin ölçeği geliştirilmiştir. Tüm bu gerekçeler ışığında güncel bir ölçme aracının geliştirilmesi gerektiğine karar verilmiştir. Bu çalışmanın temel amacı öğretmenlerin mesleki tatmin düzeylerini ölçmeye yönelik güncel geçerli ve güvenilir bir ölçek geliştirmektir.

YÖNTEM

Öğretmenlerin mesleki tatmin düzeylerini belirlemek amacıyla güvenilir ve geçerli bir ölçme aracının geliştirilmesinin hedeflendiği bu araştırmanın deseni nicel araştırmalara uygun olarak yapılandırılmıştır. Apuke (2017) nicel desenleri inceleme ve analizi temele alan, sonuç elde etmek için değişkenler ve belirli istatistiksel yöntemler kullanarak sayısal verilerin kullanımını ve analizini içeren araştırmalar olarak belirtmektedir. Araştırmanın verileri toplanırken kolay ulaşılabilir örneklem tekniği dikkate alınmıştır. Her ne kadar kolay ulaşılabilir örneklem modeli güvenilirlik ve geçerlik bağlamında birtakım problemler yaratsa da Stratton'a (2021, s. 373) göre nitel araştırma için uygun örnekleme, araştırmaya katılanların motivasyonuna bağlıdır. Bu, araştırmaya motivasyon yanlılığı getirir. Araştırmaya katılım motivasyonu, kişinin araştırma konusuna duyduğu ilgiye, hoşnutsuz bir bakış açısını ifade etme isteğine veya kişinin belirli görüşlerini destekleme isteğine bağlı olabilir. Bu kapsamda araştırmaya dahil edilen tüm katılımcılara onam formu imzalatılmış ve gönüllülük dikkate alınarak veriler toplanmıştır.

Araştırma kapsamında veriler Google form ile toplanılmış olup sadece öğretmenlik mesleğini icra eden kişilere formlar iletilmiştir. Örnekleme dahil edilen öğretmenlere yüz yüze ulaşmanın zor olacağı göz önüne alınarak oluşturulan taslak ölçek Google Forms'a yüklenmiştir. Daha sonra öncelikle onam formu iletilerek ölçekler öğretmenlere çevrimiçi araçlar ile gönderilmiştir. Her ne kadar 1 hafta süre verilse de 3 gün içerisinde veriler toplanmıştır. Araştırmacılar sürecin başında 350 kişilik bir

örneklem planlamıştır. Ancak veri toplamanın çevrimiçi araçlar ile yapılması güvenilirliği olumsuz etkileyebileceği göz önüne alınmış ve 525 örnekleme ulaşılmıştır. Nitekim çevrimiçi veri toplama sürecinde formları dolduranların kimlikleri tespit edilemeyeceğinden güvenilirlik zedelenmektedir. Örneklem sayısını artırmak güvenilirliği artıracığından böyle bir yola başvurulmuştur. Nitekim Arifin (2018) ölçme aracının güvenilirliğini artırmada örneklem büyüklüğünün önemli bir rol oynadığını belirtmektedir. Örneklemin 290'ı kadın, 235'i erkektir. Örnekleme ilişkin cinsiyet, eğitim düzeyi, mezuniyet gibi veriler Tablo 1'de verilmiştir.

Tablo 1. Örnekleme İlişkin Betimsel İstatistikler

Cinsiyet	f	%
Kadın	290	55
Erkek	235	45
Eğitim düzeyi		
Ön lisans	33	7
Lisans	381	72
Yüksek Lisans	86	16
Doktora	25	5
Mezuniyet		
Eğitim fakültesi	346	66
Diğer	179	34

Veriler analiz edilmeden önce incelenmiş ve maddelerin %10'undan daha fazlasını boş bırakan formlar işlem dışı bırakılmıştır. Bunun yanı sıra dört formda birer maddenin işaretlenmediği tespit edilmiş olup bu boşluklar SPSS programı üzerinden ortalama veri ataması ile düzeltilmiştir. Toplanan veriler iki kısma ayrılmıştır. 300 veri ile AFA, geri kalan 225 veri ile de DFA yapılmıştır. Kass ve Tinsley (1979) AFA ve DFA sürecinde örneklem büyüklüğünün ölçekteki soru sayısının beş ile on katı arasında olması gerektiğini belirtmektedir (akt. Seçer, 2015, s. 79). Child (2006) ise açılımlı faktör analizinde ölçme aracındaki madde sayısının 5 katı kadar örneklemin yeterli olacağını öne sürmektedir. Kline (1994) de benzer şekilde AFA analizi için 200 örneklemin yeterli olacağını belirtmektedir. Çalışmada 65 madde ile pilot uygulama yapılmıştır. Child'in (2006) ölçütleri baz alındığında $65 \times 5 = 315$ örneklem analizler için yeterli olacaktır. Bu kapsamda çalışmaya 673 öğretmen dahil edilmiştir. Ancak 525

öğretmenlerden dönüt alınmıştır. Örneklem sayısı bu kapsamda AFA ve DFA için yeterli düzeydedir denilebilir. 525 örneklemin 300'ü AFA sürecinde, 225'i ise DFA sürecinde ele alınmıştır. Nitekim AFA ve DFA farklı örneklemelerin ele alınması elzemdir. Söz konusu ölçme aracı geliştirme sürecinde örneklem büyüklüğü yeterliliği için ayrıca Bonett (2002) tarafından geliştirilen örneklem büyüklüğü uygunluğu hesaplayıcısı da kullanılmış ve örneklemin minimum düzeyden 5 kat fazla olduğu tespit edilmiştir.

Ölçme aracı için madde havuzu oluşturulmadan önce alan yazın taranmıştır. Bu konuda yazılan tezler ve makaleler incelenmiştir (Hackman ve Oldham, 1975, Maslach ve Jackson, 1981, Güler, 1990; Kuzgun, Aydemir Sevim ve Hamamcı, 1999; Şahin, 1999; Gündüz, 2008; Abacıoğlu, 2005; Akkamış, 2010; Çiçek, 2013; Iqbal, A.ziz, Farooqi ve Ali, 2016; Kavutçu, 2016). Söz konusu ölçme araçlarının maddeleri ayrıntılı olarak incelenerek günümüz şartlarına uygun olarak bir madde havuzu oluşturulmuştur.

Oluşturulan taslak ölçme aracı uzman görüşüne sunulmuştur. Bu kapsamda öncelikle Eğitim Fakültesinde görev yapan 3 doktoralı (İlköğretim, BÖTE ve Ölçme ve Değerlendirme) öğretim üyesinden görüş alınmıştır. Daha sonra doktoralı bir istatistik uzmanından ve yazım-imla konusunda 1 Türkçe öğretmeninden görüş alınmıştır. Uzman görüşleri sonrası 100 maddelik ölçme aracı 65'e indirilmiştir. Maddelerin 18'i benzer ifadeler içermesi, 11'i anlatım bozukluğu içermesi, 9'u konu ile ilgisiz olması, 2'si ise ters madde formatına uymaması gerekçeleri ile çıkarılmıştır. Ayrıca alan uzmanları 5 madde önerisi sunmuştur. Ölçme aracını dolduran öğretmenlerin sorulara okuyarak yanıt vermeleri beklenmektedir. Bu kapsamda bir madde farklı yerlere iki kere yazılmıştır. Böylece örnekleme sadece maddeleri okuyarak yapanların yer alması hedeflenmiştir. Uygulama sonrası aynı maddeden bir tanesi formdan çıkartılmıştır. Bu kapsamda 64 madde ile pilot uygulama yapılmıştır.

Ölçme aracı taslak bir form haline getirilmiştir. 64 maddenin yanı sıra cinsiyet, kıdem, okutulan sınıf, mezuniyet ve eğitim düzeyi gibi betimsel sorular forma eklenmiştir. Ayrıca formun içerisine araştırmanın amacı, onam formu ve doldurma kuralları eklenmiştir. Bunun yanı sıra araştırmacılar tarafından 3'lü likert tipinde karar kılınmıştır. 1932 yılından bu yana en uygun cevap alternatifi sayısını belirlemeye dönük

çok sayıda araştırma gerçekleştirilmiştir (Bardakçı, 2009, s. 7-8). Preston ve Colman'a (2000, s. 12) göre 2, 3 ve 4 skalalı ölçekler diğer skalalara göre daha hızlı cevaplandırılmaktadır. Jacoby ve Mattell (1971) 3'lü skalaların test-tekrar test güvenilirliği, örtüşmeli geçerliği ve yordama geçerliği kriterlerini sağladıklarını ortaya koymaktadır. Bu kapsamda hem hızlı yanıtlanması hem de geçerlik ve güvenilirlik olarak problem yaratmaması nedeniyle 3'lü likert kullanılmıştır. Her ne kadar Lehmann ve Hulbert (1972) üç skalalı ölçeklerle ilgili temel sorunun, katılımcıları yuvarlama hatası yapmaya zorlamaları olduğunu savunsa da tüm örneklemin öğretmen olması ve gönüllülük esaslı ile çalışmaya katılmaları bu hatanın en aza indirilebileceği düşüncesini doğurmuştur. Ölçeğin analizleri geçerlik ve güvenilirlik olmak üzere iki boyutta incelenmiştir. Ölçeğin geçerliği kapsam ve yapı gibi iki aşamada incelenmiştir. Kapsam geçerliğinde uzman görüşleri alınmış; yapı geçerliğini belirlemede ise Açıklayıcı Faktör Analizi yapılmıştır. Taslak ölçeğin güvenilirliğini belirlemede iki yarı güvenilirlik yöntemine başvurulmuş daha sonra ise iç tutarlılığı belirlemek için Cronbach's Alpha güvenilirlik yöntemi kullanılmıştır. Güvenirliği belirlemede ayrıca Anova Tukey's Nonadditivity, Hotelling's T-Squared ve Intraclass Correlation Coefficient analizleri uygulanmıştır. Sonrasında doğrulayıcı faktör analizi (DFA) yapılarak analizlerin farklı bir örneklem ile doğrulanması sağlanmıştır.

Ölçek geliştirme sürecinde Yurdakal ve Kırmızı (2021) tarafından uygulanan basamaklar dikkate alınmıştır. Bu kapsamda ölçme aracı geliştirme süreci; ölçeğin geliştirilme gerekçesi, alan yazın taraması, taslak ölçek hazırlanması, uzman görüşleri alınması, pilot uygulama, uç değerlerin arındırılması, örneklem uygunluğu, AFA, güvenilirlik analizleri, DFA ve ölçeğe son şeklini verme aşamalarından oluşmaktadır. Etik Kurul İzin Bilgisi: Bu araştırma, T.C. Pamukkale Üniversitesi Sosyal ve Beşerî Bilimler Araştırma ve Yayın Etiği kurulunun 17.02.2023 tarihli E-93803232-622.02-332573 sayılı kararı ile alınan izinle yürütülmüştür.

BULGULAR

1. Uygulama Sonrası Veri Setinin Düzenlenmesi

525 öğretmenden toplanan veriler öncelikle 300-225 şeklinde tesadüf olarak iki sete ayrılmıştır. Bölünme yapılırken form sıralaması dikkate alınmıştır. 300 veri Açıklayıcı faktör analizinde ve güvenilirlik analizlerinden kullanılmak üzere SPSS 25 paket programına aktarılmıştır. Analizlerin doğru sonuçlar vermesi için öncelikle kayıp veriler incelenmiştir. Yapılan incelemede 24 kayıp veri tespit edilmiştir. Formlar incelendiğinde kayıp verilerin her bir formda birer tane olması nedeniyle formlar veri setinden çıkarılmamıştır. Bu kapsamda SPSS üzerinden ortalama değer atama yoluna gidilmiştir. Böylece veri setinde var olan kayıp değerler ortalama değer atama ile düzeltilmiştir. Kwak ve Kim'e (2017) göre aykırı değerler, istatistikleri tahmin etme sürecini (Örneğin, bir örneğin ortalama ve standart sapması) önemli ölçüde etkileyerek, değerlerin olduğundan fazla veya eksik tahmin edilmesine neden olur. Bu durum da güvenilirliği olumsuz etkileyebilir. Bu kapsamda veri setinde yer alan uç değerler setten çıkarılmıştır. Bu süreçte Mahalanobis analizi yapılarak veri setinde yer alan uç değerler analizlerden çıkarılmıştır. 0.001 baz alınarak daha düşük mahalanobis değerleri veri setinden çıkarılmıştır. Mahalanobis analizine ilişkin bulgular Tablo 2'de gösterilmiştir.

Tablo 2. Mahalanobis Uç Değerler Analizi

Form numarası	Mahalanobis Değeri	Mahal Distance ss
		28.613
8	0,00143	
16	0.00022	
34	0.00000	
35	0.00020	
44	0.00000	
47	0.00028	
67	0.00004	
69	0.00006	
79	0.00055	
130	0.00011	
131	0.00047	

142	0.00001
207	0.00082
258	0.00005
267	0.00070
293	0.00030

Tablo 2'ye bakıldığında mahalanobis değeri 0.001'den küçük olan formlar ve mahalanobis değerleri verilmiştir. Bu kapsamda 8, 16, 34, 35, 44, 47, 67, 69, 79, 130, 131, 142, 207, 258, 267 ve 293 numaralı formlar veri setinden çıkarılmıştır. Bu formlar ranjı etkilemekte ve güvenilirliği düşürmektedir. Toplam 16 form veri setinden çıkarılarak 284 veri ile AFA analizleri yapılmıştır. Açıklayıcı faktör analizi öncesinde ayrıca ters maddeler tekrar kodlanarak dönüşüm yapılmıştır.

2. KMO Analizi (Örneklem Uygunluğu)

Toplanan verilerin açıklayıcı faktör analizi için uygun olup olmadığını belirlemede Kaiser-Meyer-Olkin testi kullanılmıştır. Kaiser-Meyer-Olkin testine ilişkin bilgiler Tablo 3'te gösterilmiştir.

Tablo 3. Kaiser-Meyer-Olkin Analizine İlişkin Bilgiler

KMO ve Bartlett's Testi		
Kaiser-Meyer-Olkin Örneklem Yeterlik Durumu		,910
Bartlett's Küresellik Testi	Approx. Chi-Square	11465,058
	df	2080
	Sig.	,000

Tablo 3 incelendiğinde örnekleme ilişkin KMO değerinin 0.910 olduğu görülmektedir. KMO değerinin 0.7'den büyük olması durumunda örneklemin faktör analizi için yeterli olduğu söylenebilir. Field (2000) KMO değerinin 0.5 ve üzerinde olması gerektiğini belirtmektedir. Seçer (2013) ise KMO değerinin 0.7 ve üzerinde olması gerektiğini öne sürmektedir. Bartlett's küresellik testi sonuçları da 0.05'ten küçük ve anlamlı düzeydedir.

3. Açıklayıcı Faktör Analizi

Açıklayıcı faktör analizi yapmadan önce dağılımın normalliği incelenmiştir. Nitekim veriler arası ilişkilerin anlamlı yapıları açıklıyor sayılabilmesi için homojen bir

örneklemde elde edilmesi gerekmektedir (Can, 2014, s. 298). Basıklık ve çarpıklık dağılımının normalliği hakkında bilgi vermekle birlikte serinin basık ya da sivri olmaması, serinin normal dağılan bir seri olduğunun göstergesidir (Lorcu, 2015, s. 45). Bu bağlamda normallik dağılımında basıklık ve çarpıklık değerlerine bakılmıştır. Çarpıklık 0.792 ve basıklık değeri 0.478'dir. Bu kapsamda dağılım homojendir. Nitekim, Tabachnick ve Fidell (2013) dağılımın normal olabilmesi için basıklık ve çarpıklık katsayılarının -2 ile +2 arasında olması gerektiğini belirtmektedir. Açımlayıcı faktör analizi sürecinde ilk olarak maddelerin madde ortak faktör varyanslarına bakılmış olup madde faktör yüklerinin 0,30'dan yüksek olması beklenmektedir (Seçer, 2013, s. 129-130). Madde ortak faktör varyanslarına bakıldığında madde 3, 5, 6, 8, 13, 18, 19, 24, 25, 26, 31, 38, 42, 46, 48, 52, 53, 57, 59, 62, 64 ile 14-39 (*söz konusu maddeler çıkarılıp AFA tekrar yapılmış ve ikinci analizlerde 14 ve 39. maddelerin 0.3 ölçütünün altında kaldığı görülmüştür*) maddelerin faktör yük değerlerinin 0.30'dan küçük olduğu görülmektedir. Bu kapsamda 23 madde madde faktör yük değerlerinin düşük olması nedeniyle ölçekten çıkarılmıştır. Kalan 42 madde ile analizlere devam edilmiştir. Tekrar analizler sonrası maddelerin faktör yükleri 0.302 ile 0.810 arasında değişmektedir. Principal component analizi (PCA) çok değişkenli bir analiz tekniği olup nicel değişkenlerin içsel ilişkileri hakkında bilgi edinmemizi sağlar (Abdi ve Williams, 2010, s. 433). "Component matrix" tablosu maddelerin faktörlere dağılımı hakkında bilgi veren bir tablo olup madde faktör yük değerlerini göstermektedir. Madde faktör yüklerinin 0,30'dan yüksek olması beklenmektedir. Tablo 4'e bakıldığında tüm maddelerin madde faktör yük değerlerinin 0,33'ün üstünde olduğu görülmektedir. Tablo 6'da ayrıca maddeler arasında binişiklik durumları da incelenmiştir. Binişiklik ölçütü 0,1 (Seçer, 2013, s. 130) baz alınarak incelenmiş ve 4., 9., ve 45. maddeler binişik olduğu görülerek ölçme aracından çıkarılmıştır. 15. maddede de binişiklik oranı 0.099 olduğundan her ne kadar binişik olarak görülse de ölçme aracında kalması daha uygun görülmüştür.

Tablo 4. Madde Faktör Yük Değerleri

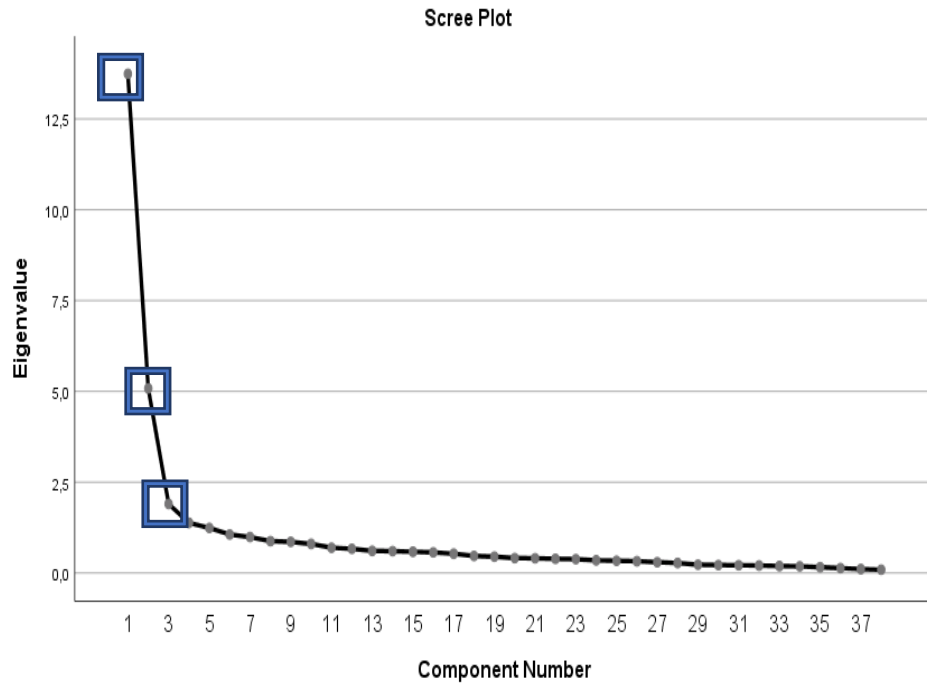
Madde	Bileşenler			Madde	Bileşenler		
	1	2	3		1	2	3
M29	,764	-,450		M2	,619	,483	
M32	,748	-,458		M40	,609	-,335	
M34	,745	-,505		M58	,605		
M30	-,740	,492		M12	,583	,444	
M37	-,738	,431		M63	-,579		
M35	,726	-,497		M7	,578		
M36	,714	-,433		M10	,570	,383	
M28	,707	-,483		M65	,568	,396	
M33	,700	-,411		M15	,544	,445	
M27	,692	-,478		M61	-,537		
M41	,684	-,513		M1	,524	,377	
M20	,674	,421		M22	,512		
M44	,649	-,409		M16	,500		
M55	,644	,418		M43	-,498		
M11	,641	,509		M49	-,487		
M17	,640	,444		M56	-,483		
M60	,623			M4	,457		
M9	,439	,417		M47	-,439		,555
M54	,355		-,488	M45	-,435		,475
M23	-,386		,479	M50			,462
M51			-,432				

Binişik maddeler çıkarıldıktan sonra ölçeğe ilişkin dönüştürülmüş matris verileri Tablo 6'da gösterilmiştir. Boyutlar arası ilişkilerin olduğu gerekçesiyle döndürme işlemine eğik döndürme metotlarından direct oblimin dikkate alınmıştır. Seçer'e (2013) göre ölçme aracında yer alan faktörlerin birbirleri ile ilişkili oldukları varsayıldığı ya da belirlendiği durumlarda non-ortogonal döndürme teknikleri kullanılmalıdır. Binişik maddeler çıkarıldıktan sonra 39 madde ile analizlere devam edilmiştir.

Tablo 5. Döndürülmüş Madde Matrisi (Eğik Döndürme)

	Faktör		
	1	2	3
M34	,921		
M35	,906		
M30	,904		
M41	,889		
M32	,878		
M28	,874		
M29	,872		
M27	,865		
M37	,845		
M36	,844		
M33	,805		
M44	,770		
M40	,680		
M43	,507		
M11		,824	
M2		,812	
M20		,800	
M17		,791	
M55		,767	
M12		,757	
M65		,711	
M10		,687	
M1		,647	
M56		,629	
M58		,613	
M7		,604	
M60		,539	
M61		,530	
M22		,513	
M16		,496	
M49		,377	
M63		,372	
M47			,572
M54			,513
M23			,494
M45			,492
M50			,484
M51			,447

Döndürme sonrası maddelerin faktör yük değerlerine bakıldığında (Tablo 6) öğretmenlerin mesleki tatmin düzeylerini belirleme ölçeğinin (ÖMTÖ) üç alt boyuttan oluştuğu tespit edilmiştir. Ölçekte yer alan faktör sayısı aynı zamanda scree plot ile de tespit edilebilir. Yamaç birikinti grafiği (scree plot) faktör analizi sonunda elde edilen verilerin faktör sayısını belirlemede kullanılan bir yöntemdir (Kanyongo Gibbs, 2005, s. 122). Grafik 1’de scree plot eğrisi verilmiştir.

Grafik 1: Yamaç Birikinti Grafiği

Scree plot grafiğine bakıldığında özellikle bir ve ikinci boyutlarda ciddi bir kırılmanın olduğu belirlenmiştir. Üçüncü boyutta kırılmanın her ne kadar az olduğu görülse de araştırmacılar tarafından direct oblimin tekniği de göz önüne alınarak ölçme aracının üç boyut olmasına karar verilmiştir. Korelasyon matrix tablosu incelendiğinde ise 2 maddenin 0.8’in üstünde çoklu eşdoğrusallık gösterdiği tespit edilerek ölçme aracından çıkarılmıştır. Ayrıca anti imaj korelasyon ve kovaryans matrix tablosu incelendiğinde

ise madde yeterlik ölçütleri tüm maddeler için yeterli durumdadır. Bu kapsamda madde anti imaj matriksleri 0.816 (madde 23) ile 0.966 (madde 41) arasında değişmektedir. Güvenirlik analizleri öncesinde 64 maddeden oluşan ölçme aracı 37 maddeye düşürülmüştür.

4. Güvenirlik Analizleri

Cronbach's Alpha değeri

Güvenirlik analizlerinde öncelikle Cronbach's Alpha değerine bakılmıştır. Güvenirlik birçok teknikle belirlenebilmesine rağmen ölçek geliştirme süreçlerinde ve iç tutarlılığı tespit etmede en çok kullanılan teknik Cronbach's Alpha tekniğidir (Sharma, 2016, s. 271). Tablo 6'da Cronbach's Alpha değerine ilişkin bilgiler gösterilmiştir.

Tablo 6. Cronbach's Alpha Değerine İlişkin Bilgiler

Cronbach's Alpha	Madde sayısı
,743	37

Tablo 6'ya göre ölçeğin geneline ilişkin Chronbach Alpha katsayısının 0,74 olduğu görülmektedir. Bu değere göre ölçeğin iç tutarlılık düzeyinin iyi bir düzeyde olduğu söylenebilir (Seçer, 2013, s. 179). Ölçekte yer alan 30 ve 37. maddeler ölçekten çıkarıldığında ölçeğin tümüne ilişkin Alpha güvenirlilik değeri artığından adı geçen maddeler ölçekten çıkarılmıştır. Analiz tekrar edildiğinde ise 43., 61. ve 63. maddelerin de güvenirliliği olumsuz etkilediği görülmüş ve toplamda 5 madde çıkarılmıştır. Maddelerin Chronbach Alpha katsayısına etkisine yönelik veriler Tablo 7'de gösterilmiştir.

Tablo 7. Maddelerin Chronbach Alpha Katsayısına Etkileri

Madde	Madde silinirse ölçek ortalaması	Madde silinirse ölçek varyansı	Düzeltilmiş madde toplam korelasyonu	Madde silindiğinde Cronbach's Alpha
M11	120,4859	115,586	,578	,717
M2	119,9472	118,298	,604	,720
M20	120,2641	117,319	,652	,718
M17	120,2218	117,382	,599	,719

M55	120,7606	113,893	,595	,715
M12	120,2465	118,116	,561	,721
M65	120,9613	115,154	,567	,717
M1	120,0070	119,767	,481	,725
M10	120,1937	119,902	,515	,725
M58	121,1514	113,309	,577	,715
M56	122,8979	138,686	-,464	,764
M7	120,1796	119,830	,510	,725
M60	120,6232	118,320	,544	,722
M61	122,2958	142,774	-,522	,775
M16	120,3803	120,293	,464	,726
M22	120,4718	120,307	,450	,727
M49	122,0775	140,022	-,431	,770
M63	121,8134	142,484	-,506	,775
M34	120,6585	116,106	,632	,716
M35	120,5423	116,963	,596	,719
M30	122,1092	147,073	-,689	,783
M41	120,6232	118,575	,574	,721
M32	120,7324	115,766	,635	,716
M27	120,5986	116,340	,580	,718
M28	120,4190	118,082	,569	,721
M36	120,6620	117,348	,585	,719
M37	122,3063	144,863	-,673	,777
M33	120,3944	118,657	,559	,722
M44	120,6761	119,266	,519	,724
M40	121,1479	117,490	,503	,722
M43	121,6127	141,390	-,446	,774
M47	122,7958	135,492	-,346	,756
M54	119,8239	126,965	,246	,738
M45	122,7958	136,163	-,372	,758
M23	122,5000	138,795	-,406	,766
M50	122,1831	121,938	,274	,735
M51	120,5106	137,169	-,297	,765

Beş madde çıkarıldıktan sonra ölçeğin geneline ve alt boyutlarına ilişkin Chronbach Alpha değerleri verileri Tablo 8'de gösterilmiştir.

Tablo 8. Madde Çıkarılma İşlemi Sonrası Cronbach's Alpha Değerine İlişkin Bilgiler

	Madde sayısı	Chronbach Alpha değeri
Ölçek geneli	32	,875
Birinci alt boyut	16	,881
İkinci alt boyut	10	,865
Üçüncü alt boyut	6	,854

İki yarı güvenilirlik analizleri

Ölçeğin güvenilirliğini belirlemede iki yarı güvenilirlik analizi de kullanılmıştır. Güvenirliği hesaplamada tek uygulamaya dayalı yöntemlerden olan iki yarı güvenilirliği testin tesadüfü olarak iki eşit parçaya bölünmesi ve bu iki yarılar arasındaki korelasyonu hesaplama üzerine yapılandırılmıştır (Özbek, 2010, s. 57). İki yarı güvenilirlik analizinde Spearman-Brown ve Guttman Split-Half değerlerine bakılmıştır. İki yarı güvenilirlik analizine ilişkin bilgiler Tablo 9’da gösterilmiştir.

Tablo 9. ÖMTÖ Spearman-Brown ve Guttman Split-Half Değerlerine İlişkin Veriler

Cronbach's Alpha	1. Kısım	Değer	,878
		Madde sayısı	16 ^a
	2. Kısım	Değer	,615
		Madde sayısı	16 ^b
	Toplam madde sayısı		32
Formlar arası korelasyon			,739
Spearman-Brown Katsayısı			,850
Guttman Split-Half Katsayısı			,842
a. Maddeler: M1, M2, M7, M10, M11, M12, M16, M17, M20, M22, M23, M27, M28, M32, M33, M34.			
b. Maddeler: M35, M36, M40, M41, M44, M45, M47, M49, M50, M51, M54, M55, M56, M58, M60, M65.			

Tablo 9’a bakıldığında Spearman-Brown korelasyon değerinin 0,850 ve Guttman Split-Half değerinin ise 0,842 olduğu görülmektedir. Bu kapsamda ölçeğin iki yarı güvenilirlik düzeyinin 0,85 olduğu görülmekte olup bu değer iki yarı güvenilirliği açısından yeterli düzeydedir (Seçer, 2015, s. 27).

Anova Tukey’s Nonadditivity analizi

Testi oluşturan maddelerin benzer yapılara sahip olduklarını ve homojenliği belirlemek için Anova Tukey’s Nonadditivity analizi yapılmıştır. Analize ilişkin veriler Tablo 10’da gösterilmiştir.

Tablo 10. ÖMTÖ Anova Tukey’s Nonadditivity Analizine İlişkin Bilgiler

Anova Tukey’s Nonadditivity Testi				
Kareler	df	Ortalama	F	Sig

	Toplamı		Kareler		
Kişiler Arası	1793,420	283	6,337		
Maddeler Arası	6787,003	31	218,936	4349,561	,000
Residual	570,056 ^a	1	570,056	783,709	,000
Nonadditivity	6380,598	8772	,727		
Balance	6950,654	8773	,792		
Total	13737,656	8804	1,560		
Total					
Total	15531,076	9087	1,709		
Grand Mean = 3,5179					

a. Tukey's hesaplanan güç değeri= -1,295.

Tablo 10'a bakıldığında p değerinin anlamlı olduğu görülmektedir ($p < 0,001$). Bu kapsamda ölçeği oluşturan maddelerin homojen ve birbiri ile ilişkili olduğu söylenebilir. Ayrıca Tukey Nonadditivity değerinin $p = 0,118$ olduğu görülmektedir. Bu bağlamda ölçek likert tipi toplanabilir bir ölçektir (Özdamar, 2013, s. 565).

Hotelling's T-Squared analizi

Ölçülmek istenen olgunun geliştirilen ölçme aracı ile etkili bir şekilde ölçülme derecesini belirlemeye yarayan Hotelling's T-Squared analizine ilişkin bilgiler Tablo 11'de gösterilmiştir.

Tablo 11. ÖMTÖ Hotelling's T-Squared Analizine İlişkin Veriler

Hotelling's T-Kare	F	df1	df2	p
3903,245	112,564	31	253	,000

Tablo 11'de Hotelling T değerine bakıldığında anlamlı düzeyde olduğu görülmektedir ($p < 0,001$). Bu kapsamda ölçeğin "mesleki tatmin" olgusunu ölçmede etkili olduğu söylenebilir. Ayrıca ölçek homojen yapıda sorulardan oluşan güçlü ve özgün bir ölçek olarak kabul edilebilir.

Intraclass correlation coefficient analizi

Intraclass Correlation Coefficient analizi ölçme aracını oluşturan maddelerin yapı bakımından geçerliği ve güvenilirliği hakkında bilgi veren bir analizdir. Intraclass Correlation Coefficient analizine ilişkin bilgiler Tablo 12'de gösterilmiştir.

Tablo 12. ÖMTÖ Intraclass Correlation Coefficient Analizine İlişkin Veriler

	Sınıf İçi Korelasyon	95% Güven Aralığı		Değer	F Testi		
		Alt sınır	Üst sınır		df1	df2	p
Tekli Ölçüm	,179 ^a	,154	,210	7,99	283	8773	,000
Ortalama Ölçüm	,875 ^c	,853	,895	7,99	283	8773	,000

ÖMTÖ İCC kriterlerine göre analiz edildiğinde ölçek yarınlarının varyansları ve toplam varyansları birbirleri ile benzerlik göstermektedir. Bu kapsamda ölçek soruların sıralanışı ve yapı özellikleri bakımından geçerli ve güvenilir bir ölçme aracıdır. Test hem tek tek sorular bakımından tekli ölçümler ($p < 0,01$) hem de ortalama ölçüleri ($p < 0,01$) bakımından güvenilir bir yapı geçerliğine sahiptir (Özdamar, 2013, s. 565). Guttman Lambda (Li) katsayıları incelendiğinde ölçeğin güvenilirliğinin önemli düzeyde değişime uğramadığı tespit edilmiştir. Ayrıca paralel yöntem ile yapılan güvenilirlik analizlerinde maddelerin gerçek varyansları ile hata varyansları birbirine eşit olmadığı görülmüştür (*true variance: 0.161, error variance: 0.655*). Bu sebeple güvenilirlik analizlerinde paralel metot dikkate alınmamıştır. Lambda değerleri Tablo 13'te gösterilmiştir.

Tablo 13. Guttman Lambda (Li) katsayıları

Lambda	1	,848
	2	,903
	3	,875
	4	,504
	5	,874
	6	,935
Madde Sayısı		32

Ölçekte yer alan faktörler, her bir alt faktörün açıklanma oranlarına ilişkin veriler ve toplam açıklanan varyanslara ilişkin bilgiler Tablo 14'te gösterilmiştir.

Tablo 14. Açıklanan Toplam Varyans Bilgileri

Toplam Açıklanan Varyans									
Başlangıç Öz Değerler			Birikimli Kareler Toplamı			Döndürülmüş Kareler Toplamı			
Bilesenler	Toplam	Varyans	Birikim	Toplam	Varyans	Birikim	Toplam	Varyans	Birikim
1	13,742	36,16	36,16	13,74	36,16	36,16	36,16	36,16	11,87
2	5,082	13,37	49,53	5,08	13,37	49,53	13,37	49,53	10,55
3	1,901	5,02	54,53	1,90	5,02	54,53	5,02	54,53	2,06

Tablo 14'e bakıldığında ölçeğin üç boyuttan oluştuğu görülmektedir. İlk boyut ölçeğin %36.16'sını; ikinci boyut ölçeğin %13.37'sini ve üçüncü boyut ölçeğin %5'ini açıklamaktadır. Üç faktörün toplam açıkladığı varyans değeri ise %54.53'tür. Güvenirlilik ve AFA analizler öncesi 64 maddeden oluşan taslak ölçekten 27 madde geçerlik, 5 madde ise güvenirlilik analizleri sürecinde elenmiştir. Taslak ölçekte yer alan 32 madde ile DFA yapılmıştır.

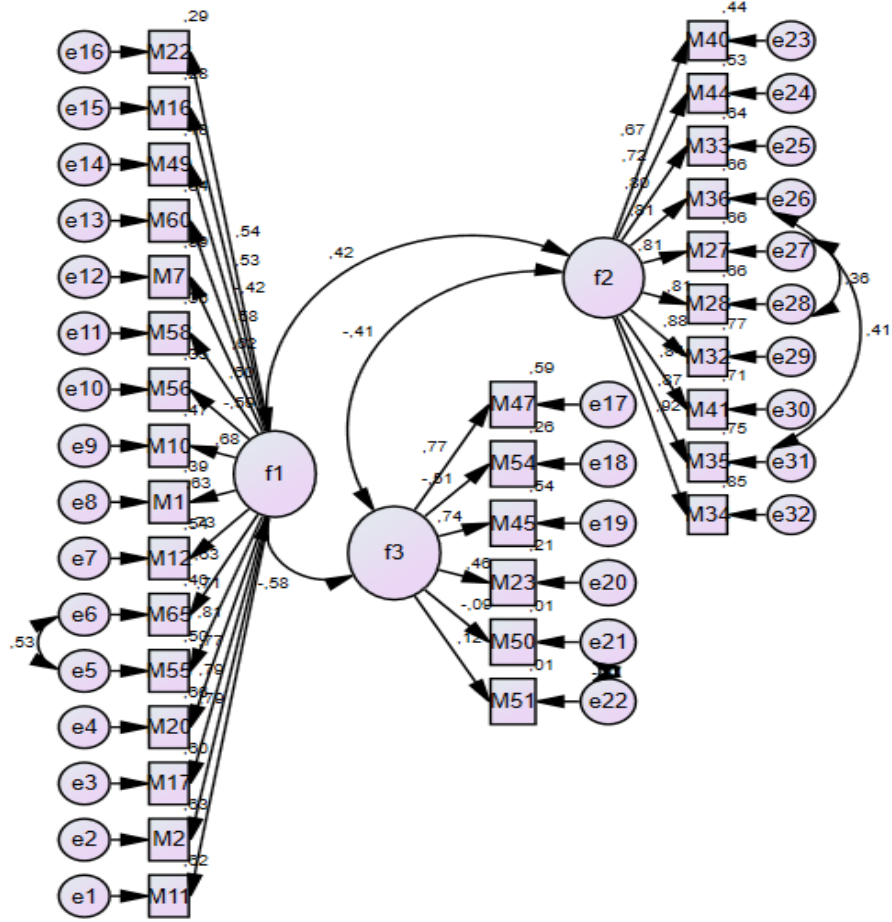
5. Doğrulayıcı Faktör Analizi

Açımlayıcı faktör analizi (AFA) sonucunda elde edilen modeli doğrulamak amacıyla doğrulayıcı faktör analizi (DFA) uygulanmıştır. DFA örneklem grubundan seçilen ve AFA'ya dâhil olmayan 225 kişilik örneklemden elde edilen verilerle gerçekleştirilmiştir. DFA sonuçlarını değerlendirmek için uyum indekslerine bakılmıştır. Bu noktada Ki-kare oranının serbestlik derecesine bölümü (χ^2/df), RMSEA, GFI, NFI, AGFI, CFI ve IFI gibi uyum indeksleri hesaplanmıştır. Belirlenen uyum indeksleri değer aralıkları referans alınarak yorumlanmıştır. Uyum indekslerine ilişkin bilgiler Tablo 15'te gösterilmiştir.

Tablo 15. Uyum İndekslerine İlişkin Bilgiler

Uyum indeksleri	Uyum ölçütleri	Değer	Yorum
IFI	.90 ve üzeri (Marsh ve Hau, 1996)	0.914	<i>Kabul edilebilir uyum</i>
CFI	.90 ve üzeri (Hu ve Bentler, 1999)	0.913	<i>Kabul edilebilir uyum</i>
GFI	.85 ve üzeri (Seçer, 2016)	0.855	<i>Kabul edilebilir uyum</i>
AGFI	.85 ve üzeri (Seçer, 2016)	0.857	<i>Kabul edilebilir uyum</i>
RMSEA	0.080 ve altı (Browne ve Cudeck, 1993)	0.060	<i>Kabul edilebilir uyum</i>
NFI	0.90 ve üzeri (Bentler ve Bonnet, 1980)	0.843	<i>Düşük uyum</i>
χ^2/sd	3'ten küçük (Seçer, 2016)	2.016	<i>Kabul edilebilir uyum</i>

Tablo 15'e bakıldığında DFA sonucunda elde edilen uyum indeksleri birlikte değerlendirildiğinde ölçeğin 32 maddelik 3 faktörlü yapısının iyi düzeyde uyum gösterdiği söylenebilir. Doğrulamalı faktör analizi sonucunda elde edilen yol şeması ve madde yapı parametreleri Şekil 1'de gösterilmiştir. DFA AMOS 22 ile yapılmış olup MI (modification indices) verileri incelendiğinde önerilen kovaryanslar yapılarak uyum indeksleri düzenlenmiştir. Söz konusu yol şemasında madde 6 ile madde 5 arasında; madde 27 ile madde 28 arasında; madde 26 ile madde 31 arasında ve madde 21 ile madde 22 arasında kovaryanslar çizilmiştir.

Şekil 1. Doğrulayıcı faktör analizi ile elde edilen yol şeması

TARTIŞMA VE SONUÇ

Bu araştırmada öğretmenlerin mesleki tatmin düzeyini belirlemeye yönelik olarak geçerli ve güvenilir bir tutum ölçeği geliştirilmeye çalışılmıştır. Mesleki doyum alanında yapılan araştırmalara bakıldığında son yapılan ölçek geliştirme çalışmasının Kavutçu (2016) tarafından yapıldığı alanyazın taraması neticesinde görülmüştür. Günümüzde bilgi ve teknolojinin sürekli olarak değişmesi güncel bir mesleki doyum ölçeğinin geliştirilmesini zorunlu kılmaktadır. Bu kapsamda ÖMTÖ'nün geliştirilmesinin alan yazına anlamlı bir katkı sağlayacağı düşünülmektedir. Alan yazında yer alan öğretmenlerin mesleki tatmin düzeylerine ilişkin geliştirilen ölçekler incelendiğinde bir kısmı yurt dışı ölçeklerden uyarlama (Hackman ve Oldham, 1975, Maslach ve Jackson, 1981 vb.) bir kısmı ise geliştirilen ölçeklerdir (Güler, 1990; Kuzgun, Aydemir Sevim ve Hamamcı, 1999; Şahin, 1999; Gündüz, 2008; Abacıoğlu, 2005; Akkamış, 2010; Çiçek, 2013; Iqbal, A.ziz, Farooqi ve Ali, 2016; Kavutçu, 2016). Özellikle 2016 sonrası teknoloji ve bilimdeki değişimlerin eğitim-öğretim süreçlerini dolayısı ile de öğretmenleri etkilediği göz önüne alındığında güncel bir ölçme aracına ihtiyaç duyulduğu düşünülmektedir.

Ölçeğin geliştirilme sürecinde öncelikle taslak ölçek hazırlanmış ve uzman görüşleri alınmıştır. Uzman görüşleri sonrası ön uygulama yapılarak ölçeğin uygulanabilirliği test edilmiştir. Ölçme aracı yetişkinlere yönelik olduğundan 5'li Likert türü seçilmiştir. Ölçme aracının açımlayıcı faktör analizleri 300; doğrulayıcı faktör analizi ise 225 öğretmenin katılımı ile gerçekleştirilmiştir. Ölçeğin uygulanmasında toplamda 525 katılımcıya ulaşılmıştır. KMO değeri 0.91 olup örneklem için yeterli olduğu görülmüştür. Analizler öncesi ranjı artıran uç değerler belirlenmiş ve bu formlar çıkarılmıştır. AFA sonrası ölçme aracından 23 madde çıkarılmıştır. Geçerlik analizleri sonrası öncelikle iki yarı güvenilirlik analizi daha sonra ise iç tutarlılığı belirlemede Cronbach's Alpha güvenilirlik yöntemi kullanılmıştır. Güvenirliği belirlemede ayrıca ÖMTÖ Spearman-Brown ve Guttman Split-Half, Anova Tukey's Nonadditivity, Hotelling's T-Squared ve Intraclass Correlation Coefficient analizleri yapılmıştır.

Gerçekleştirilen güvenilirlik analizleri sonrasında ÖMTÖ 32 maddeye indirilmiştir. DFA sonrası yapılan incelemelerde uyum indekslerinin beklenen düzeylerde olduğu belirlenmiştir. Bu nedenle DFA sonucu herhangi bir madde ölçme aracından çıkarılmamış ve AFA tekrarlanmamıştır. Yapılan analizlere göre ÖMTÖ son hali ile 32 madde ve 3 alt boyuttan oluşmaktadır. Birinci alt boyutta 16, ikinci alt boyutta 10 madde, üçüncü alt boyutta ise 6 madde yer almaktadır. İçerdiği maddelerin niteliği göz önüne alınarak birinci alt boyuta “kişisel özellikler” adı verilirken; ikinci alt boyuta da yine kapsadığı maddelere uygun bir şekilde “yönetimsel özellikler”, üçüncü alt boyuta ise “mesleki özellikler” adı verilmiştir. ÖMTÖ 9 ters maddeden oluşmaktadır. Olumsuz maddeler ekte yer alan ölçme aracında italik ile gösterilmiştir. ÖMTÖ 32 maddeden oluşmakta olup ölçme aracından alınacak en düşük puan 32, en yüksek puan ise 160’tır. Bu kapsamda 32-74 arası puan “düşük düzeyde tatmin”, 75-117 arası “orta düzeyde tatmin” ve 118-160 arasına ise “yüksek düzeyde tatmin” puanlaması yapılmıştır. Araştırmaya dayalı olarak her bir öğretmen branşı için ölçme araçları geliştirilebilir. Özellikle sınıf ve branş öğretmenlerinin gerek hedef kitlesi gerekse eğitim-öğretim süreçleri farklılaştığı için bu iki gruba özgü ölçme araçları geliştirilebilir. Öğretmenlerin mesleki tatmin düzeylerinin zamana göre değişimini incelemek üzere boylamsal çalışmalar ile zamanlı ölçümler alınabilir. Böylece tatmin düzeylerinin artıp azaldığı ortaya koyulabilir.

KAYNAKLAR

- Abacıoğlu, M. (2005). *Okul Müdürlerinin Çatışma Yönetimi Stilleri ile Okul Kültürü Arasındaki İlişkinin İncelenmesi* (Yüksek Lisans Tezi), Yıldız Teknik Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.
- Akkamış, O. (2010). *İlköğretim I. ve II. kademe öğretmenlerinden iş tatmini üzerine bir değerlendirme* (Yüksek lisans tezi).Yedi Tepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.
- Akman, T. (2019). *Öğretmenlerin mesleki tükenmişlik düzeyleri ve mesleki doyumlarının incelenmesi* (Yüksek Lisans Tezi). İstanbul Sabahattin Zaim Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.
- Apuke, O.D. (2017), "Quantitative research methods: A synopsis approach", Kuwait Chapter of Arabian Journal of Business and Management Review, *American University*, 33(5471), 1–8.
- Azimi, M. ve Durdağı, A. (2019). Öğretmenlerin iş doyumları düzeyleri. *Ulusal Eğitim Akademisi Dergisi*, 3(2), 126-138.
- AYÇ, (2008). Avrupa Yeterlikler Çerçevesi, <https://europa.eu/europass/tr/europass-araclari/avrupa-yeterlilikler-cercevesi-sitesinden-01.01.2023> tarihinde alınmıştır.
- Baloğlu, N., Karadağ, E., Çalışkan, N., ve Korkmaz, T. (2006). İlköğretim öğretmenlerinin mesleki benlik saygısı ve iş doyumları arasındaki ilişkinin değerlendirilmesi. *Ahi Evran Üniversitesi Kırşehir Eğitim Fakültesi Dergisi (KEFAD)* 7(2), 345-358.
- Bardakçı, A. (2009). Pazarlama araştırmalarında kullanılan tutum ölçeklerindeki cevap alternatifleri sayısına ilişkin bir literatür taraması, *Pamukkale Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 4, 7-20.
- Bentler, P. M. ve Bonett, D. G. (1980). Significance tests and goodness of fit in the analysis of covariance structures. *Psychological Bulletin*, 88(3), 588–606
- Bonett, D. G. (2002). Sample size requirements for testing and estimating coefficient alpha. *Journal of educational and behavioral statistics*, 27(4), 335-340.
- Browne, M. W. ve Cudeck, R. (1993). Alternative ways of assessing model fit. In K. A. Bollen and J. S. Long (Eds.), *Testing structural equation models* (pp. 136-162). Newbury Park, CA: Sage.
- Can, A. (2014). *SPSS ile Bilimsel Araştırma Sürecinde Nicel Veri Analizi* (3. bs), Ankara: Pegem Akademi.

- Child, D. (2006). *The Essentials of Faktör Analysis* (3. bs). Londra: Continuum.
- Çiçek, F.A. (2013). *İlkokul öğretmenlerinde iş doyum düzeyleri*, (Yüksek Lisans Tezi), Hasan Kalyoncu Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Gaziantep.
- Ergin C. (1992). *Doktor ve hemşirelerde tükenmişlik ve Maslach tükenmişlik ölçeğinin uyarlanması*. Bayraktar, R., & Dağ, İ. (Eds). VII. Ulusal Psikoloji Kongresi Bilimsel Çalışmaları, Ankara, Türk Psikologlar Derneği Yayını, 143-54.
- Filiz, Z. (2014). Öğretmenlerin iş doyum ve tükenmişlik düzeylerinin incelenmesi. *Uluslararası Yönetim İktisat ve İşletme Dergisi*, 10(23), 157-172.
- Güler, M. (1990). *Endüstri işçilerinin iş doyum ve iş verimine depresyon, kaygı ve bazı değişkenlerin etkisi*. Yayınlanmamış Doktora Tez, Hacettepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.
- Gündüz, H. (2008). *İlköğretim Okullarında Örgütsel İklim ile Öğretmenlerin İş Doyumu Arasındaki İlişki (Gaziantep İli Örneği)*, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Gaziantep Üniversitesi.
- Hackman, J. R. ve Oldham, G. R. (1975). Development of the job diagnostics survey. *Journal of Applied Psychology*, 60, 159.
- Hu, L. T. ve Bentler, P. M. (1999). Cutoff Criteria for Fit Indexes in Covariance Structure Analysis: Conventional Criteria versus New Alternatives. *Structural Equation Modeling*, 6, 1-55.
- Iqbal, A., A.ziz, F., Farooqi, T. K., ve Ali, S. (2016). Relationship between teachers' job satisfaction and students' academic performance. *Eurasian Journal of Educational Research*, 65, 335-344.
- Jacoby J. ve Matell, N. S. (1971). Three-Point Likert Scales Are Good Enough, *Journal of Marketing Research*, 7, 495-500.
- Jackson, S. E., Schwab, R. L. ve Schuler, R. S. (1986). Toward an understanding of the burnout phenomenon. *Journal of applied psychology*, 71(4), 630.
- Kavutçu, R. (2016). *Öğretmenlerin iş doyum düzeyleri (Denizli ili Merkezefendi ilçe örneği)*, Yayınlanmamış tezsiz yüksek lisans projesi, Denizli, Eğitim Bilimleri Enstitüsü.
- Kline, P. (1994). *An Easy Guide to Faktör Analysis*. New York: Routledge.
- Koruklu, N., Feyzioğlu, B., Kiremit, H. Ö. ve Kaldırım, E. (2013). Öğretmenlerin iş doyum düzeylerinin bazı değişkenlere göre incelenmesi. *Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 1(25), 119-137.

- Kwak S, K. ve Kim J. H. (2017). Statistical data preparation: management of missing values and outliers. *Korean J Anesthesiol.* 70(4):407-411.
- Kuzgun, Y., Aydemir Sevim, & Hamamcı, Z. (1999). Mesleki Doyum Ölçeğinin Geliştirilmesi. *Turkish Psychological Counseling and Guidance Journal*, 2 (11), 14-18.
- Lehmann, D. R. ve Hulbert, J. (1972). Are Three-Point Scales Always Good Enough?. *Journal of Marketing Research*, 9(4), 444-446.
- Lorcu, F. (2015). *Örneklerle Veri Analizi-SPSS Uygulamalı*, Ankara: Detay Yayıncılık.
- Luthans, F. (1992). *Organizational behavior*. Singapore: McGraw Hill.
- Marsh, H. W., Balla, J. R. ve Hau, K. T. (1996). An Evaluation of Incremental Fit Indexes: A Clarification of Mathematical and Empirical Properties. In G. A. Marcoulides, & R. E. Schumacker (Eds.), *Advanced Structural Equation Modeling Techniques* (pp. 315-353). Mahwah, NJ: Lawrence Erlbaum.
- Maslach, C. ve Jackson, S. (1981). The Measurement of Experienced Burnout. *Journal of Occupational Behavior*, 2, 99-113.-170.
- MEB, (2018). 2023 Eğitim Vizyonu., https://www.gmka.gov.tr/dokumanlar/yayinlar/2023_E%C4%9Fitim%20Vizyonu.pdf adresinden 03.11.2022 tarihinde erişilmiştir.
- MEB, (2018). *Türkçe Dersi Öğretim Programı (İlkokul ve Ortaokul 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7 ve 8. Sınıflar)*, Ankara.
- MEB, (2005). *İlköğretim 1-5 sınıf programları tanıtım el kitabı*. Ankara: Devlet Kitapları Müdürlüğü Basımevi.
- Mundfrom, D. J., Shaw, D. G. ve Ke, T. L. (2009). Minimum Sample Size Recommendations for Conducting Factor Analyses, *International Journal of Testing*, 5(2), 159-168.
- Pearson, L. C. ve Moomaw, W. (2005). The relationship between teacher autonomy and stress, work satisfaction, empowerment, and professionalism. *Educational Research Quarterly*, 29(1), 38- 54.
- Preston, C. C. ve Colman, A. M. (2000). Optimal number of response categories in rating scales: reliability, validity, discriminating power, and respondent preferences, *Acta Psychologica*, 104: 1-15.
- Seçer, İ. (2015). *SPSS ve LISREL ile Pratik Veri Analizi: Analiz ve Raporlaştırma*. Ankara: Anı Yayıncılık.

- Stratton, S. J. (2021). Population Research: Convenience Sampling Strategies, *Prehospital and Disaster Medicine*, 36(4), 373-374.
- Şahin, İ. (2013). Öğretmenlerin iş doyum düzeyleri. *YYÜ Eğitim Fakültesi Dergisi*, 10(1), 142-167.
- Şahin, İ. (1999). *İlköğretim okullarında görevli öğretmenlerin iş doyum düzeyleri*. (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Dokuz Eylül Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, İzmir.
- Şahin, İ. (1999). *İlköğretim okullarında görevli öğretmenlerin iş doyum düzeyleri* (Doktora tezi), Dokuz Eylül Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, İzmir.
- Tabachnick, B. G. ve Fidell, L. S. (2013). *Using Multivariate Statistics* (6. edition). United States: Pearson Education.
- TYÇ, (2015). Türkiye Yeterlilikler Çerçevesi, <https://www.myk.gov.tr/index.php/turkiye-yeterlilikler-cercevesi> sitesinden 01.0.12023 tarihinde alınmıştır.
- SBB (Türkiye Cumhuriyeti Cumhurbaşkanlığı Strateji ve Bütçe Başkanlığı) (2019). *On birinci Kalkınma Planı 2019-2023*.
- Wan Nor Arifin. A web-based sample size calculator for reliability studies. *Education in Medicine Journal*. 2018;10(3):67–76.

SUMMARY

The COVID-19 pandemic, which has affected the world, has affected countries in many areas. Education is one of them. As in all countries under the influence of the pandemic, education has begun to be given through distance education in our country. It has been determined that teachers, as one of the most important stakeholders affected by this process, have problems such as internet connection in the distance education process, communicating with students, low participation rate of students in classes and being exposed to pressure from the school administration. In addition to the teaching methods and techniques they use in the course during the distance education process, it has been observed that the materials they use have changed, and they have concerns such as not being able to complete the distance education curriculum and laboratory/workshop activities. In this context, the profile of teachers has changed, and as a result, job satisfaction levels have been affected and a current measurement tool is needed in this direction. The main purpose of this study is to develop a current, valid and reliable scale to measure teachers' professional satisfaction levels. In this context, items were created by examining the literature and a draft measurement tool was created by taking expert opinions. Data were collected by applying the draft measurement tool to 525 teachers with an online form. The collected data were divided into two as 300-225 and EFA, reliability analyzes and CFA analyzes were made based on different samples. Missing data in the data set were completed, KMO analysis was performed to determine sample adequacy, and forms that increased the range were removed from the data set with mahalanobis analysis. Spearman-Brown and Guttman Split-Half, Anova Tukey's Nonadditivity, Hotelling's T-Squared and Intraclass Correlation Coefficient analyzes were used to determine reliability. After the EFA and reliability analysis, CFA was performed, the model was validated, and the fit indices were found to be sufficient. As a result of the analysis, the KMO value of the scale was 0.91; Cronbach's Alpha value is 0.87; Spearman-Brown correlation value of 0.85; Guttman Split-Half value 0.84; Anova Tukey's Nonadditivity .000, Hotelling's T-Squared .000 and Intraclass Correlation Coefficient value .000. It is seen that the first dimension explains 36.16% of the variance of the scale, the second dimension 13.37%, and the last sub-dimension 5.00%. The factor-item load values of the items in the first dimension are between 0.92 and 0.50; The factor loading values of the items in the second dimension vary between 0.82 and 0.37, and the load values of the items in the third dimension vary between 0.57 and 0.44. The total variance explained by the three factors is 54.53%. The IFI value after confirmatory factor analysis was 0.91; NFI 0.84; CFI 0.91; REMSEA was determined as 0.06 and χ^2/sd value was determined as 2.01. The final version of the scale consists of three dimensions and 32 items. Considering the nature of the items it contains, the first sub-dimension is "personal characteristics"; The second sub-dimension was named "professional characteristics" and the third sub-dimension was named "managerial characteristics".

ORCID

İbrahim Halil YURDAKAL ORCID 0000-0002-6333-5911

Mehmet Emin AKTAŞ ORCID 0000-0002-1148-4851

Araştırmacıların Katkı Oranı Beyanı

Bu makaleye birinci yazar %60, ikinci yazar ise %40 oranında katkı sağlamıştır.

Destek ve Teşekkür Beyanı

Bu araştırmada herhangi bir kurum, kuruluş ya da kişiden destek alınmamıştır.

Çatışma Beyanı

Araştırmacıların, araştırma ile ilgili diğer kişi ve kurumlarla herhangi bir kişisel ve finansal çıkar çatışması yoktur.

Etik Kurul Beyanı

Bu araştırma, Pamukkale Üniversitesi Sosyal ve Beşerî Bilimler Araştırma ve Yayın Etiği Kurulunun 17.02.2023 tarih ve E-93803232-622.02-332573 sayılı onayı ile yürütülmüştür.

EKLER**Ek 1. Öğretmenlerin Mesleki Tatmin Düzeylerini Belirleme Ölçeği (ÖMTÖ)**

MADDELER		Kesinlikle katılmıyorum	Katılmıyorum	Kararsızım	Katılıyorum	Kesinlikle Katılıyorum
1	Öğretmen olmak tamamen şahsi seçimimdir.	1	2	3	4	5
2	Öğretmenlik mesleğini severek yapıyorum.	1	2	3	4	5
3	Öğretmenlik sosyal bir insan olmamı sağlar.	1	2	3	4	5
4	<i>Sabah işe giderken asık suratlı olurum.</i>	1	2	3	4	5
5	<i>Başka bir mesleğe geçiş şansım olsa düşünmeden uygulamam.</i>	1	2	3	4	5
6	<i>Mesleğim yaratıcılığımı köreltir.</i>	1	2	3	4	5
7	Aileler (veliler) tarafından takdir edilirim.	1	2	3	4	5
8	Emekli olana kadar mesleğimi yapmak istiyorum.	1	2	3	4	5
9	Mesleğim benim bilgi ve becerimi artırır.	1	2	3	4	5
10	Velilerin beni takdir etmesi mesleki tatmin düzeyimi artırır.	1	2	3	4	5
11	<i>Velilerin beni şikâyet etmesi düşüncesi mesleğimi istediğim şekilde yapmamı engeller.</i>	1	2	3	4	5
12	Yöneticilerime zor zamanlarında ulaşabilirim.	1	2	3	4	5
13	Yöneticilerim bana karşı tavırlarını samimi bulurum.	1	2	3	4	5
14	İhtiyaç duyduğumda yöneticilerim bana izin verir.	1	2	3	4	5
15	Yöneticilerim benim hakkımı savunur.	1	2	3	4	5
16	Yöneticilerimin ders dağıtımlarında adaletli olduğunu düşünürüm.	1	2	3	4	5
17	Okullarda kurulan komisyonlar belirlenirken adil olunacağına inancım tamdır.	1	2	3	4	5
18	Yöneticilerim eğitsel uygulamalarda kararlarına saygı duyarlar.	1	2	3	4	5
19	Aileler ile sorun yaşadığımda yöneticilerim yanımda durur.	1	2	3	4	5
20	Kurumdan kuruma tatmin düzeyim değişmektedir.	1	2	3	4	5
21	Mesleki özgüvenim yüksektir.	1	2	3	4	5
22	<i>Mesleğimi yaparken işime karışan çok olur.</i>	1	2	3	4	5
23	<i>Daha esnek çalışma saatleri olsa mesleğimi daha da severek yaparım.</i>	1	2	3	4	5
24	<i>Evrak işleri benim için yüküdür.</i>	1	2	3	4	5
25	<i>Mesleğimin maddi giderleri çok fazladır (ulaşım, giyim, kurtasiye vb.).</i>	1	2	3	4	5
26	Mesai saatlerine özen gösteririm.	1	2	3	4	5
27	Öğretmenliği arkadaşlarıma öneririm.	1	2	3	4	5
28	Mesleğimi önemli bulurum.	1	2	3	4	5
29	<i>Ek derslerim zamanında yatmaz.</i>	1	2	3	4	5
30	Mesleğim ile ilgili yayınları takip ederim.	1	2	3	4	5
31	Mesleki tatmini en çok etkileyen unsur kişinin kendisidir.	1	2	3	4	5
32	Emekli olana kadar mesleğimi yapmak istiyorum.	1	2	3	4	5

1. Boyutta (kişisel özellikler) yer alan maddeler: 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 21, 24, 28, 30, 31, 32.

2. Boyutta (yönetimsel özellikler) yer alan maddeler: 12, 13, 14, 15, 16, 17, 18, 19, 20, 29.

3. Boyutta (mesleki özellikler) yer alan maddeler: 11, 22, 23, 25, 26, 27.

Ters maddeler: 4, 5, 6, 11, 22, 23, 24, 25, 29.

